

AUTOKLUB ČESKÉ REPUBLIKY

Opletalova 29, 110 00 Praha 1

tel. 602 363 032

e-mail: spicka@autoklub.cz, www.autoklub.cz

EXEKUCE POZASTAVENÍM ŘIDIČSKÉHO OPRÁVNĚNÍ – NAŠLA SE JINÁ FORMA, JAK NEPLATIČI ALIMENTŮ MOHOU PŘIJÍT O ŘIDIČSKÉ OPRÁVNĚNÍ

Zatímco v nedávné době byl díky vetu prezidenta republiky zmařen pokus poslanců pomocí přílepku doplnit do trestního zákoníku a do zákona o silničním provozu možnost ukládat neplatičům alimentů „přiměřené“ omezení spočívající v pozbytí řidičského oprávnění (sněmovní tisk č. 584)¹, do jiného návrhu zákona se naopak v Poslanecké sněmovně v tichosti podařilo propašovat jiné podobné ustanovení. Situace je přitom o to více znepokojující, že příslušný zákon už byl dne 9. října 2012 podepsán i prezidentem republiky a nyní tedy směřuje rovnou do Sbírký zákonů.

Konkrétně se díky novele obsažené ve sněmovním tisku č. 537/5² podařilo do exekučního řádu (zákon č. 120/2001 Sb.) propašovat nový § 71a, na který navazují ještě další dílčí změny jiných ustanovení a který stanoví následující:

„Exekuce pozastavením řidičského oprávnění

§ 71a

(1) *Exekuční příkaz k pozastavení řidičského oprávnění povinného může exekutor vydat pouze tehdy, jestliže je v exekuci vymáhán nedoplatek výživného na nezletilé dítě.*

(2) *Exekuční příkaz se doručí orgánu, který vede registr řidičů podle zvláštního právního předpisu, oprávněnému a povinnému. Orgánu, který vede registr řidičů, nesmí být exekuční příkaz doručen dříve než povinnému.*

(3) *Dnem doručení exekučního příkazu povinnému se povinnému pozastavuje řidičské oprávnění udělené podle zvláštního právního předpisu. Po dobu pozastavení řidičského oprávnění držitel řidičského oprávnění nesmí řídit motorová vozidla. Exekuční příkaz se povinnému doručuje do vlastních rukou.*

- (4) *Exekutor zruší exekuční příkaz pozastavením řidičského oprávnění,*
- prokáže-li povinný, že k uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, nezbytně potřebuje své řidičské oprávnění, nebo*
 - zaplatí-li povinný nedoplatek výživného na nezletilé dítě.*

Zrušení exekučního příkazu exekutor oznámí orgánu, který vede registr řidičů podle zvláštního právního předpisu.“

¹ <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=584>.

² <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=537>.

Jakkoliv jistě tato nová úprava, podobně jako snaha odebrat řidičské oprávnění neplatičům alimentů v trestním řízení³, najde své zastánce, Autoklub ČR s touto novou úpravou vyslovuje hluboký nesouhlas. Ne proto, aby chránil neplatiče výživného, ale kvůli přesvědčení, že řidičské oprávnění by se nemělo stát nástrojem nátlaku a vydírání, tím spíše v rukou exekutorů, kteří jsou v podstatě podnikateli a v oblasti vymáhání pohledávek jim stát už dříve přihrával velmi slušný byznys.

Navíc nelze než konstatovat, že držení řidičského oprávnění (podobně jako rybářského lístku, zbrojního průkazu nebo třeba živnostenského oprávnění) s dlužnými alimenty vůbec nesouvisí. Lze naopak vcelku logicky předpokládat, že u toho, kdo na zaplacení dlužných alimentů má finanční prostředky, může exekutor už dnes využít řadu velmi efektivních nástrojů. Není proto jasné, proč k nim doplňovat další, a proč zrovna pozastavení řidičského oprávnění. Dost možná na to doplatí jen ti dlužníci, kteří v dnešní složité době na zaplacení alimentů nemají, což zřejmě neměl a nemohl být záměr poslanců. Navíc může pozastavení řidičského oprávnění podle nového zákona trvat v podstatě neomezeně dlouho, protože dokud nebude pohledávka uhrazena, opatření zůstane v platnosti, a není-li ji z čeho uhradit, bude se povinnému hradit jen stěží.

Pouze malou náplastí je to, že již vydaný exekuční příkaz bude zrušen (ale s jakým časovým odstupem?), pokud sám řidič – dlužník výživného – prokáže, že řidičské oprávnění nezbytně potřebuje „k uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost“. Tato poměrně vágní formulace totiž ve skutečnosti skýtá jen pramálo jistot. Ne každý, kdo ke své profesi používá řidičské oprávnění, je totiž tímto ustanovením chráněn. Nejen proto, že řidičské oprávnění sice možná ke své práci potřebuje, ale nikoliv nezbytně (může být třeba jako zaměstnanec převeden na jinou práci...), ale navíc může jít i o situaci, kdy půjde o druhé zaměstnání, ale k uspokojení „základních životních potřeb“, tj. k dosažení úplného minimálního standardu, postačí zaměstnání první, k němuž řidičské oprávnění potřeba není. Nelze ani přehlédnout, že už doručením exekučního příkazu o pozastavení řidičského oprávnění nebude dotčený řidič smět řídit motorová vozidla, a než teprve následně prokáže, že řidičské oprávnění opravdu nezbytně potřebuje (hodnotit to ale bude exekutor...) a než o tom exekutor následně opět autoritativně rozhodne, tak už dotčený řidič stejně může být bez práce. Nějaký zvlášť vstřícný přístup ze strany exekutorů nelze předpokládat (ostatně kárná řízení proti exekutorům nejsou až tak zcela výjimečným jevem).

Jinými slovy se celá nová úprava jeví jako absurdní. Exekutoři tak vlastně získali právo zasahovat do výkonu státní moci vykonávané jinak obecními úřady obcí s rozšířenou působností. Mezi podmínky držení řidičského oprávnění se tak – vedle zejm. odborné a zdravotní způsobilosti – vlastně fakticky doplnila i určitá forma bezdlužnosti. Přitom už zde zdaleka nejde jen o exekuci. Zdá se naopak, že exekuční úřady, jež jsou v podstatě velmi dobře prosperujícími podnikatelskými entitami, se pomalu ale jistě stávají rovněž jedním z nejmocnějších vykonavatelů státní moci v České republice. A takto široká míra privatizace státní moci už zřejmě přesahuje rozumnou míru.

Autoklub ČR uvedené ustanovení považuje nejenom za nemorální, ale také dost možná za protiústavní, neboť vybočuje z mezí přiměřenosti, tj. z toho, co je k efektivnímu uspokojení pohledávky z dlužného výživného na nezletilé dítě nezbytně nutné.

Říjen 2012

³ K tomu viz dřívější stanoviska Autoklubu ČR:
<http://www.autoklub.cz/dokument/517-za-nezaplacení-alimentu-bez-řidicaku.html> a
<http://www.autoklub.cz/dokument/1142-vyjadreni-acr-k-odebirani-rp-neplaticum-alimentu.html>.